

Krāpšanas mērogi un paņēmieni Latvijā

Kāds bijis 2024. gads un no kā iedzīvotājiem jāuzmanās turpmāk?

KRĀPŠANA 2024. GADA DATOS UN PIEMĒROS

Mārcis Pelcis, Finanšu nozares asociācijas Krāpšanu ierobežošanas darba grupas vadītājs, SEB bankas Drošības pārvaldes vadītājs

Ik mēnesi izdodas nosargāt miljonu eiro,
vēl tik pat - izkrāpj

Novērstais krāpšanas apmērs
2024. gadā: **12 152 718 eiro**

Izkrāptās naudas apmērs
2024. gadā: **15 529 599 eiro**

Krāpšanas intensitātes mērogi ik gadu palielinās

Telefonkrāpšana

Investīciju krāpšana

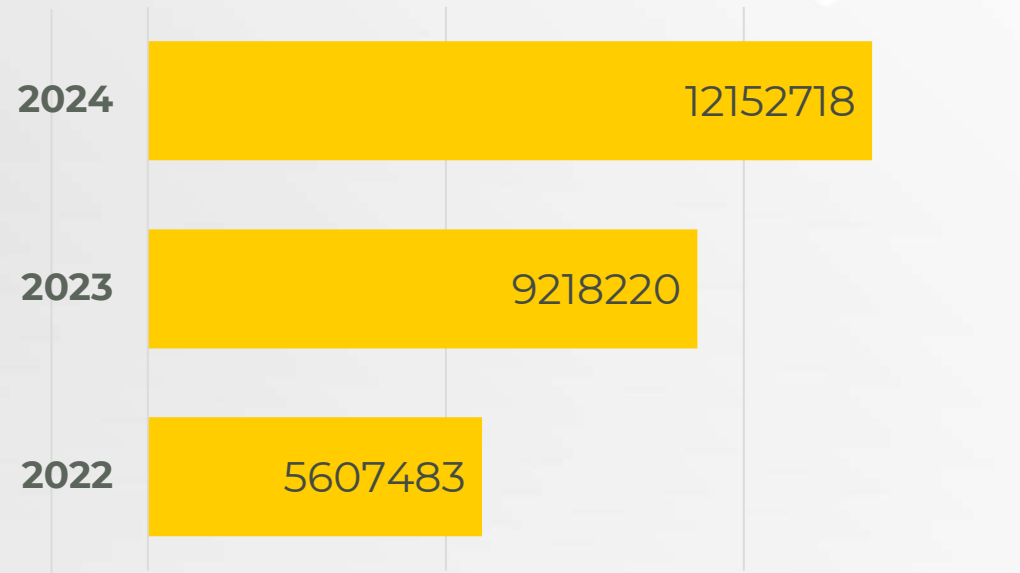

Naudas izteiksmē novērsto krāpšanas gadījumu skaits pieaug, bet realizēto – nemainīgi augsts

Īstenoto gadījumu skaits (EUR)

Novērsto gadījumu skaits (EUR)

■ EUR

Krāpšanas upuri – visdažādāko sociālekonomisko grupu pārstāvji

Seniori – uzķeras uz drošības operācijām

- Vientuļi **seniori** 60+.
- Uzticas drošības dienestiem.
- Biežāk dalās ar saviem pieejas kodiem.
- Biežāk kļūst par romantiskās krāpšanas upuriem, meklējot socializēšanās iespējas.

Jaunieši – naudas mūļi

- **Jaunieši** vecumā no 18-25 gadiem.
- Meklē ātras un vieglas peļņas iespējas.
- Visbiežāk kļūst par **naudas mūļiem**, neapzinoties, ka iesaistās noziedzīgās darbībās.
- Par naudas mūļiem kļūst grupveidā – puse vai visa klase/ kurss.

Mazie un vidējie uzņēmumi – krāpnieku jaunais mērķis

- Mazie un vidējie uzņēmumi, to **grāmatveži, citi darbinieki ar piekļuvi bankas kontam.**
- Uzņēmumi, kam ir vājākas kontroles sistēmas.
- Steidzīgie, ar augstāko izglītību.

Krāpšanas gadījumi – no ikdienišķām situācijām līdz spiegu filmu cienīgiem sižetiem

- Krāpnieki **izliekas par drošības dienestu darbiniekiem un pierunā klientu izņemt skaidru naudu** – nav droši glabāt bankā, jo norit “izmeklēšana” vai “jānodod drošai glabāšanai”. Attiecīgi cilvēks izņēma naudu un atstāja “parkā uz soliņa” jeb nodeva kādam “drošībniekam.
- Maksājumu karte nav droša, jānodod drošības dienestiem uz pārbaudi – **krāpnieki atnāk uz mājām un izliekas par policistiem**, un cilvēks tiešām nodod karti un PIN kodus.
- Cilvēks **pakomātā aizsūta krāpniekiem skaidrās naudas uzkrājumus** “drošai glabāšanai”.

Krāpšanas gadījumi – no ikdienišķām situācijām līdz spiegu filmu cienīgiem sižetiem

- Klients sazinājās ar banku, lai saņemtu aizdevumu. Sarunas laikā klients norādīja, ka **Rēzeknes lidlaukā ar privātu lidmašīnu bija nolaidies viņas draugs, bet draugu nolaupījusi Imigrācijas dienests** un prasa klientei izpirkumu. Klients bija pārskaitījusi vairākus simtus, bet Imigrācijas dienests pieprasa vēl 1000 eiro, kuri klientei nav, un tāpēc vēlās paņemt kredītu bankā.
- **Investīciju krāpniecībā** noziedznieki savus upurus “medī” ar **vilinošiem piedāvājumiem pelnīt naudu ātri un bez riska**, un tie mēdz stādīties priekšā kā uzņēmumu finanšu brokeri vai finanšu analītiķi.

Par krāpšanas upuriem biežāk kļūst arī uzņēmumi

- Ar uzņēmuma grāmatvedi sazinājās telefonkrāpnieki ar scenāriju par **slepeno operāciju un uzņēmuma naudas līdzekļu “nosargāšanu”**. Grāmatvede komunicēja ar krāpniekiem nepilnas nedēļas garumā, uz datora tika instalēta attālinātās pieejas programma, grāmatvede veica visas darbības pēc krāpnieku norādēm, tajā skaitā pat iesniedza bankai viltus dokumentus kā pamatojumu maksājuma veikšanai. Par krāpšanas faktu tika saņemts ziņojums no uzņēmuma paraksttiesīgās personas, kas fiksēja aizdomīgus darījumus uzņēmuma kontā.
- **Vilto uzņēmumu rēķinu rekvizītus** – krāpnieki piekodina, ka mainījies konts un lūdz pēc iespējas ātrāk atskaitīt naudu (parasti pēcpusdienā vai tuvāk darba dienas beigām).

■ **Nedalies ar informāciju par bankas pieejām, parolēm un eParaksta piekļuves datiem ne telefonsarunās, ne sarakstēs internetā!** Neievadi šos datus atsūtītajās interneta saitēs! Banka vai valsts iestādes nekad nezvanīs vai nerakstīs klientiem, lai lūgtu dalīties ar parolēm vai citiem personas datiem.

Neglabā informāciju par bankas pieejām, parolēm, kodiem un eParaksta piekļuves datiem vietās, kur tai var piekļūt citi cilvēki.

Nekādā gadījumā nesūti citām personām attēlus vai video ar bankas kartēm vai personu apliecinošiem dokumentiem!

Regulāri pārbaudi konta izejošos maksājumus! Uzstādi ienākošus paziņojumus par izmaiņām kontā vai pārbaudi konta pārskatu pēc iespējas bieži, lai ātrāk pamanītu aizdomīgus darījumus.

Regulāri atjaunini bankā kontaktinformāciju! Ja darījums šķiet aizdomīgs, bankas darbinieki sazinās ar klientu, lai pārlicinātos, vai to tiešām veic klients.

VALSTS POLICIJA KIBERNOZIEGUMU APKAROŠANAS PĀRVALDE

OLEGS FILATOVŠ

**KIBERNOZIEGUMU APKAROŠANAS
PĀRVALDES PRIEKŠNIEKA VIETNIEKS,
2. NODAĻAS PRIEKŠNIEKS**

Vikšķerēšana
Investīciju krāpšana
Maksājuma uzdevuma krāpšana
Pikšķerēšana
Iepazīšanas krāpšana
Smikšķerēšana (SMS)
Viltus Loterijas
Cits

Jūsu HIV tests ir pozitīvs.
Vairak varat lasīt autorizējoties
seit - hiv-eveseliba.net

[Latvijas Pasts] Jūsu sūtījums ir
iegājis noliktavā un nevar tikt
piegādāts sakarā ar nepilnīgu
adreses informāciju. Lūdzu,
apstipriniet savu adresi,
noklikšķinot uz saites.
<https://pastss.bio/package/>
(nokopējiet saiti uz Safari
pārlūkprogrammu, lai to atvērtu,
un iegūtu jaunāko logistikas
stāvokli)
u2rc

TIEŠSAISTES KRĀPŠANAS RĀDĪTĀJI

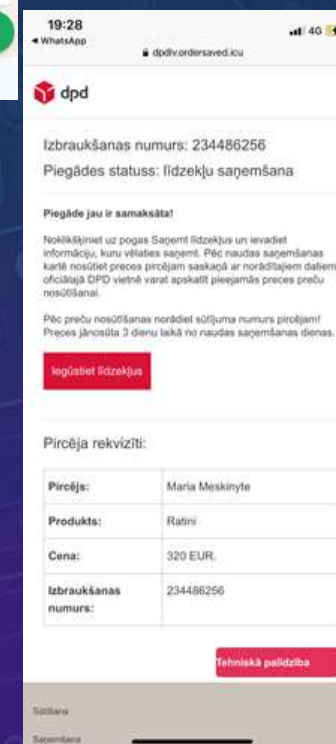
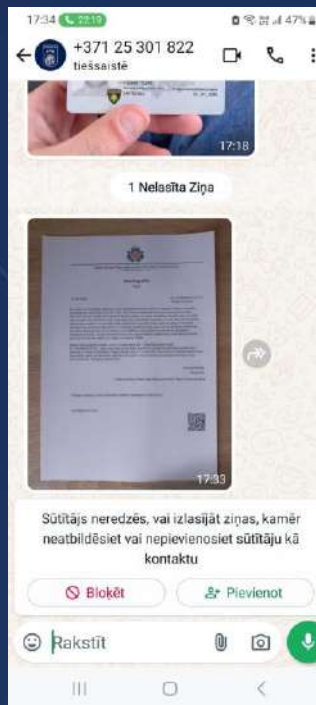
Krāpšanas tips	Zaudējumu summa	Ar zaudējumiem	Bez zaudējumiem	Notikumi kopā
Vikšķerēšana	8638559,33	1095	1269	2364
Investīciju krāpšana	3112747,71	261	14	275
Cits	2807020,12	451	38	489
Maksājuma uzdevuma krāpšana	598315,88	25	7	32
Pikšķerēšana	512378,3	95	508	603
Iepazīšanas krāpšana	263238,39	19	2	21
Smikšķerēšana SMS	134853,63	159	120	279
Viltus Loterijas (principā-Pikšķerēšanas paveids)	19145,22	21	12	33
Kopā	16086258,58	2126	1970	4096

Zvanītāji uzdodas par viltus policistiem, mobilo sakaru operatoriem, telekomunikāciju uzņēmumu pārstāvjiem, banku darbiniekiem, SMART-ID pārstāvjiem, vai arī uzdodas par bēdā nonākušiem radniekiem.

Periodiski tiek izsūtītas SMS par plānoto tiesas sēdi, neapmaksātiem administratīviem sodiem, vai arī nepiegādāto pastu

Investīciju krāpnieki ievilina iedzīvotājus ar tīmeklī izvietotājiem ātras peļņas piedāvājumiem; bieži vien cietušie savu kontaktinformāciju nodot labprātīgi

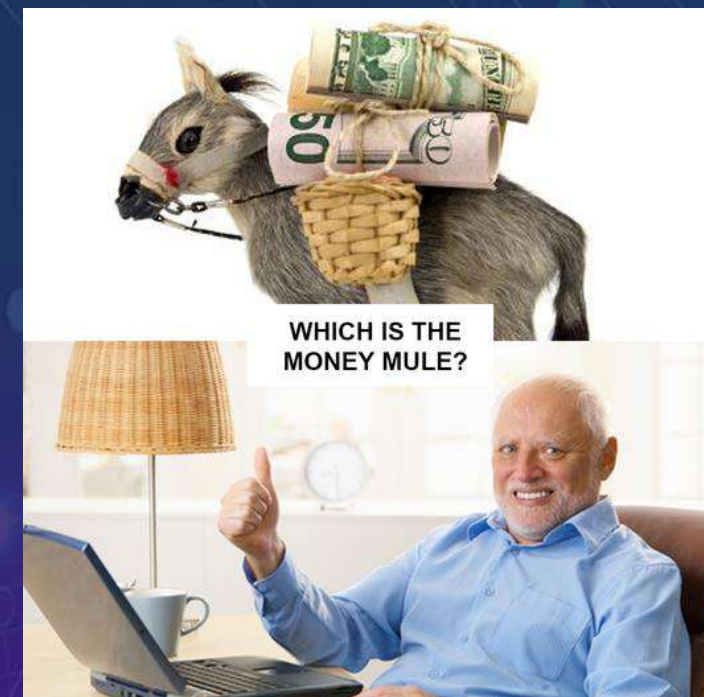

NAUDAS MŪĻI

Personas, ar kuru starpniecību noziedzīgās grupas pārvieto un legalizē noziedzīgi iegūtus līdzekļus.

- personas tiek vervētas sociālajos tīklos un tiešsaistes platformās, tiek piedāvāta viegla peļņa
- bieži savervētas personas neapzinās, ka viņu rīcība ir krimināli sodāmā
- naudas mūlis, pārsvarā, nav pazīstams un nereti nav ticis klātienē ar savu vervētāju (starpnieki), kas ievērojami apgrūtina visu iesaistīto personu noskaidrošanu

2024. Gada VP GKrPP KiAP amatpersonas aizturēja vairāk nekā 100 naudas mūļus

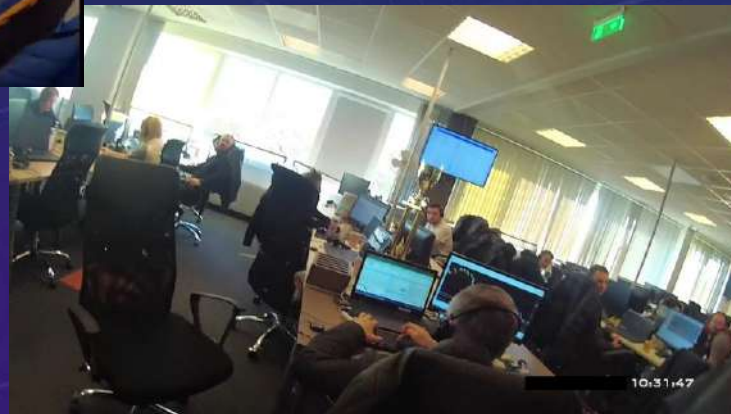

IZAICINĀJUMI

Starptautiskā dimensija:

- Zvanu centri atrodas vienā valstī
- Cietušie – citās valstīs
- Noziedzīgās naudas slēpšanas infrastruktūra un Tehniskā infrastruktūra izvietotas vēl citās valstīs un vairākās jurisdikcijās

Izmeklēšanas sarežģītība:

- Apjomīgas, laiktīlpīgas un tehniski sarežģītas izmeklēšanas.
- Profesionāla tehnisko pierādījumu slēpšana.
- Profesionāla naudas līdzekļu, transakciju plūsmu slēpšana (naudas mūļi, čaulu uzņēmumi, kripto aktīvi)

"Bite Latvija" risinājumi drošam tīklam

Reinis Pudāns, "Bite Latvija" iekšējās drošības procesu vadītājs

"Bite Latvija" risinājumi drošam tīklam

Bezmaksas telefonkrāpniecības apkarošanas risinājums "Bite Latvija" tīklā visiem balss pakalpojumu klientiem

Antivīruss Plus pakalpojums sadarbībā ar "Whalebone" – pieejams gan mobilajās ierīcēs, gan mājas internetam

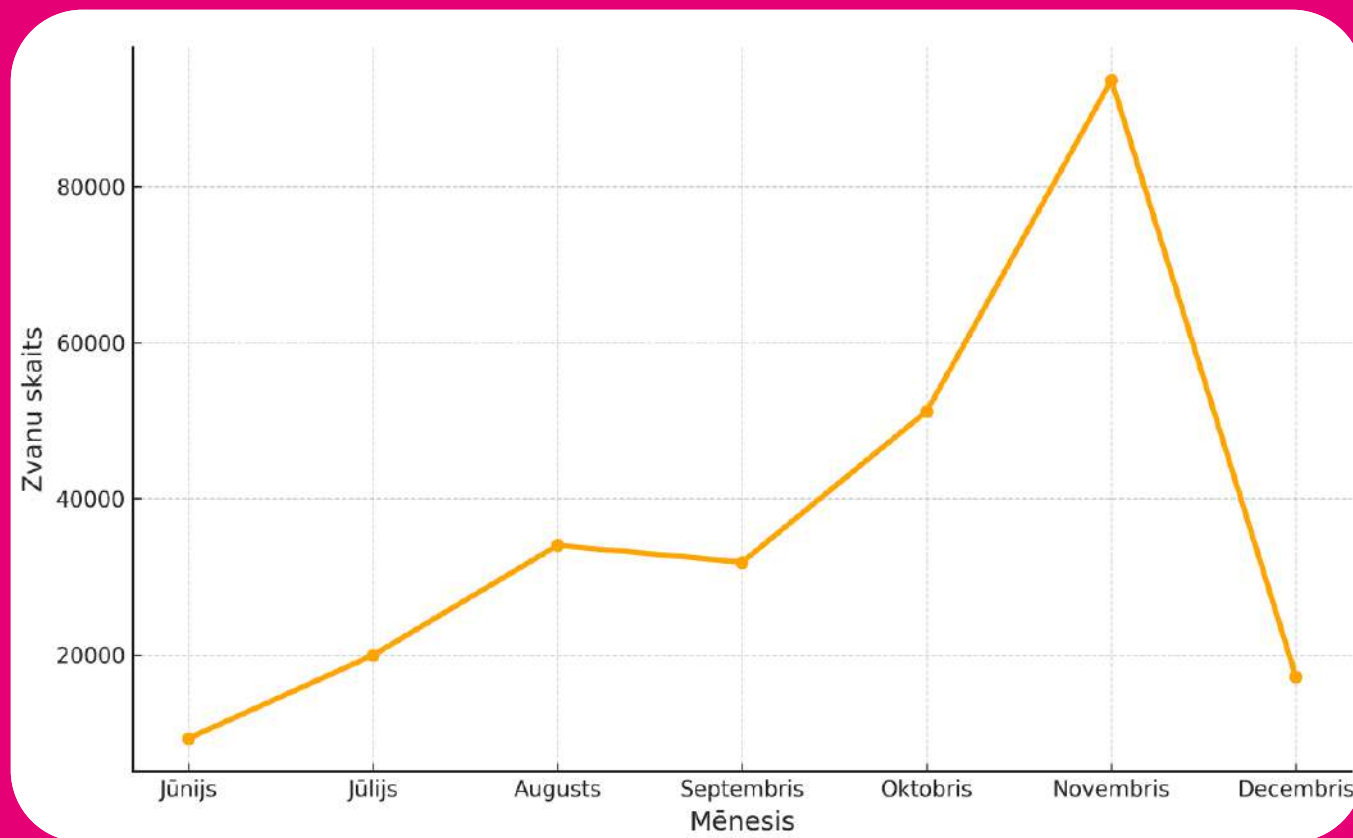
Aktuālās krāpnieku metodes

- Zvani no ārvalstīm, maskējoties kā vietējie numuri
- Pāris minūšu laikā var saņemt zvanus no dažādām pasaules valstīm
- Iespējama mākslīgā intelekta izmantošana pazīstamu cilvēku balsu atdarināšanai vai speciāla balss izmainīšana
- Pievienošana pie nepazīstamām WhatsApp grupām

"Bite Latvija" bezmaksas drošības risinājums 2024. gadā bloķēja gandrīz 270 tūkstošus krāpnieku zvanu

Jūnijs: 9 282
Jūlijs: 19 938
Augusts: 34 032
Septembris: 31 868
Oktobris: 51 225
Novembris: 93 677
Decembris: 17 152

Mobilo operatoru ieviestie telefonkrāpniecības apkarošanas rīki apliecina savu efektivitāti

+ Telefonkrāpnieku aktivitāte izmantojot Latvijas numerāciju decembrī salīdzinot ar novembri samazinājusies par **82 %**

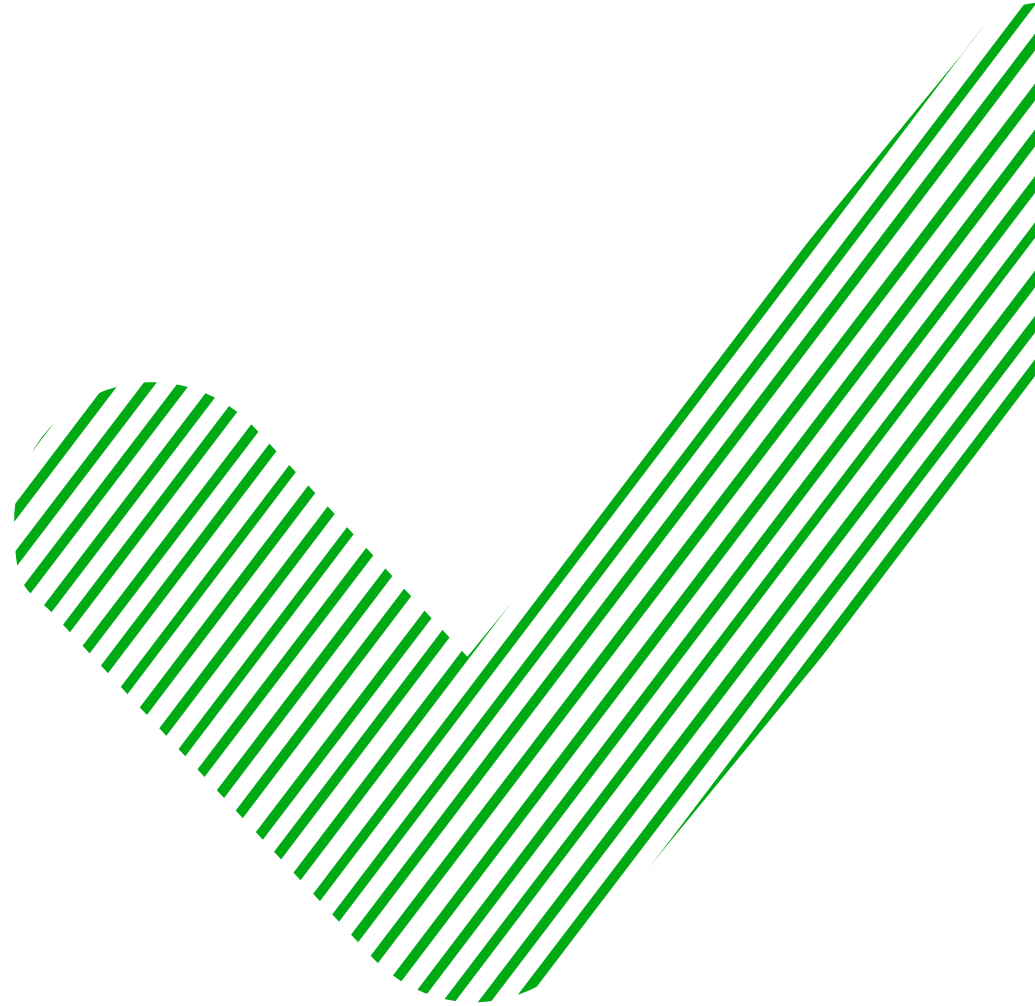
Iemesls: jau divi Latvijas operatori savos tīklos bloķē krāpnieku zvanus

- saskaņā ar novērojumiem "Bite Latvija" tīklā – pieaug telefonkrāpnieku aktivitāte izmantojot ārvalstu numerāciju

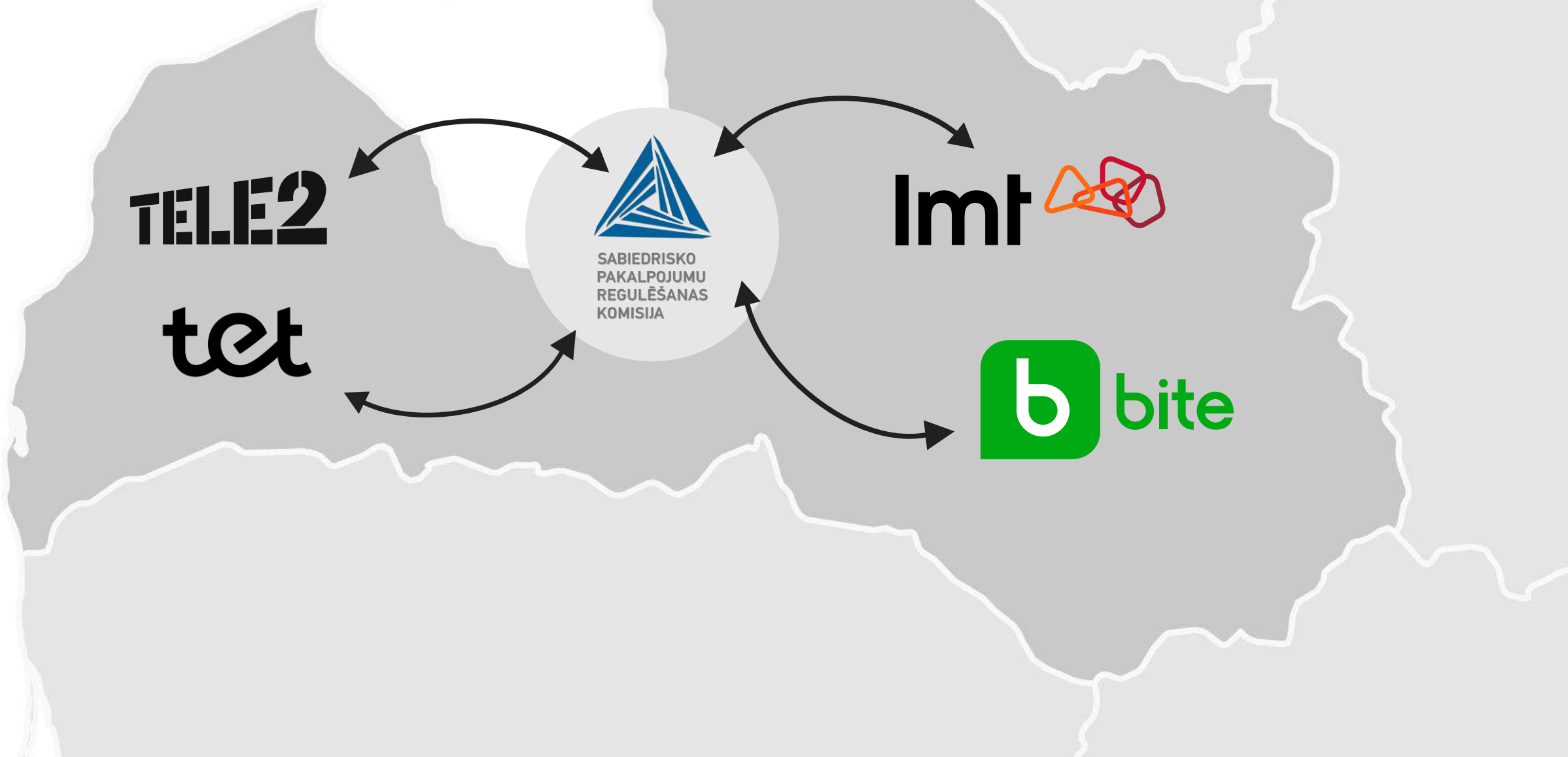
Turpmākie soļi efektīvai telefonkrāpšanas apkarošanai

Likuma normu izmaiņas –
nepieciešams vienots regulējums
un sadarbība starp visiem
operatoriem un Sabiedrisko
pakalpojumu regulēšanas komisiju
(SPRK)

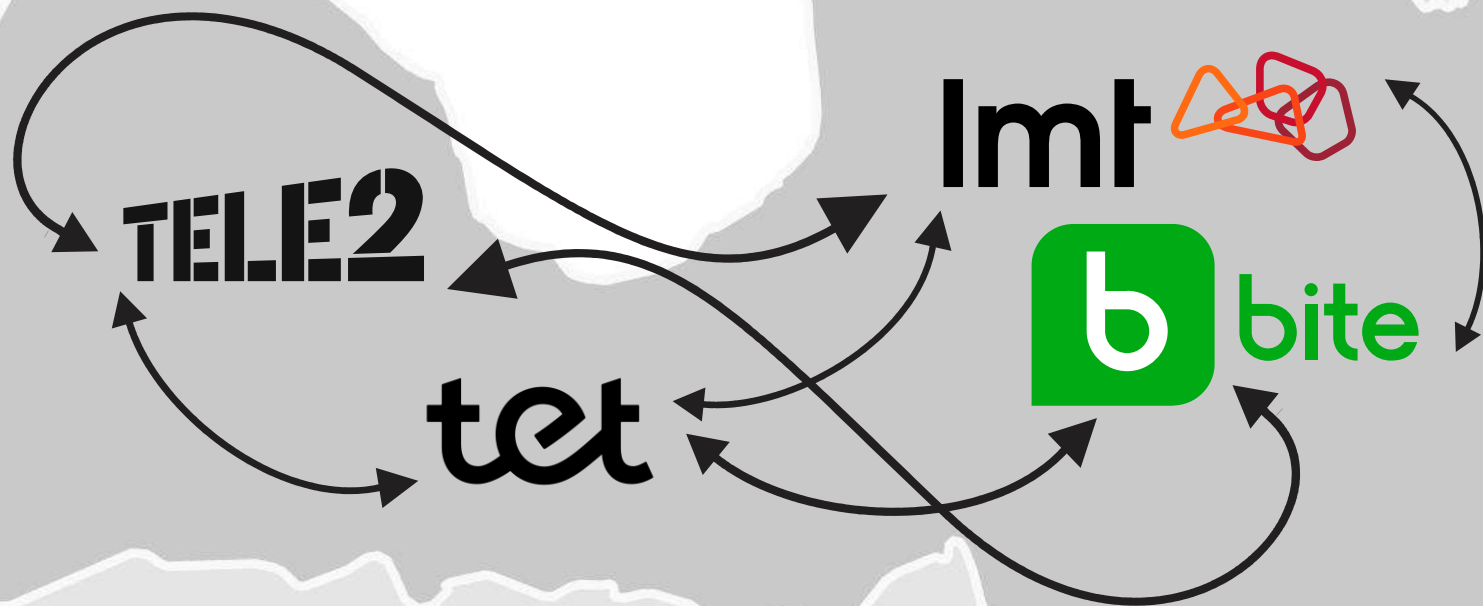
Operatori ir
ierosinājuši divus
telefonkrāpšanas
apkarošanas
priekšlikumus SPRK

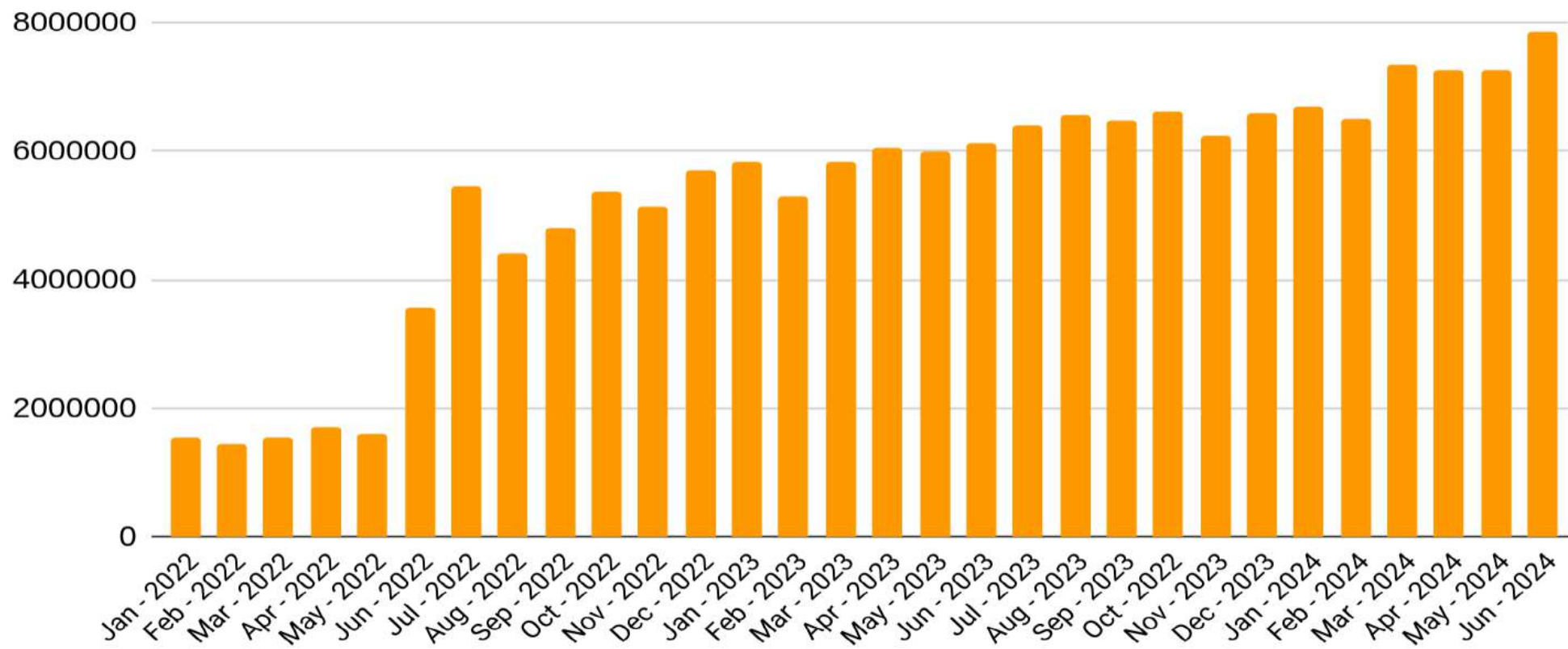
Vienots regulējums un ciešāka sadarbība ar SPRK

Vienots regulējums un informācijas apmaiņa starp operatoriem

Kiberdraudu ainava Latvijā 2022 - 2024

10:35

+258 83 415 8118

RCS saruna ar lietotāju +258 83 415 8118

Nelasīti

Apsveicam ar pieņemšanu darbā:

Dienas ienākumi ir ap 3-1200 eiro, a tiek nokārtota tajā pašā dienā Viss, kas Jums nepieciešams, ir vienkāršs. Jūs varat viegli nopelnīt naudu, katru dienu mājās 10 minūtes izmantojot mobilo tālruni.

Sazinieties ar savu reģionālo pārstāvi, izmantojot telegrammu: <https://t.me/Adamo391988?CuZ=aBR6QJGnif>

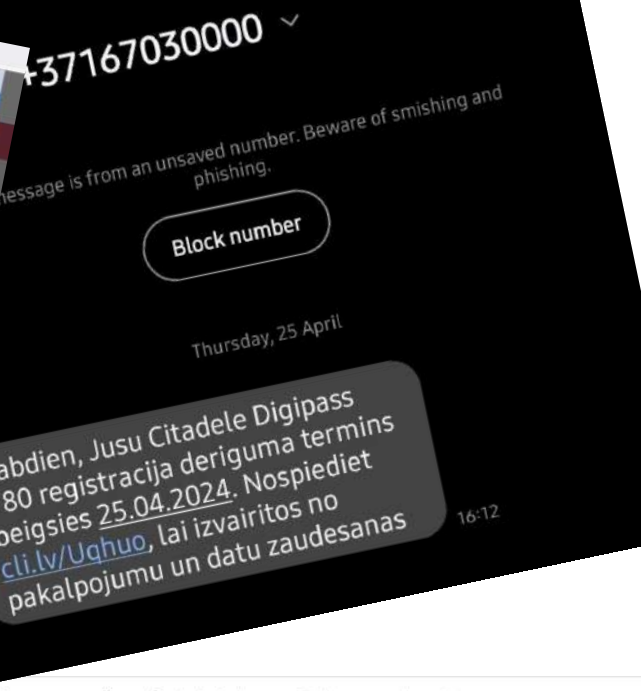
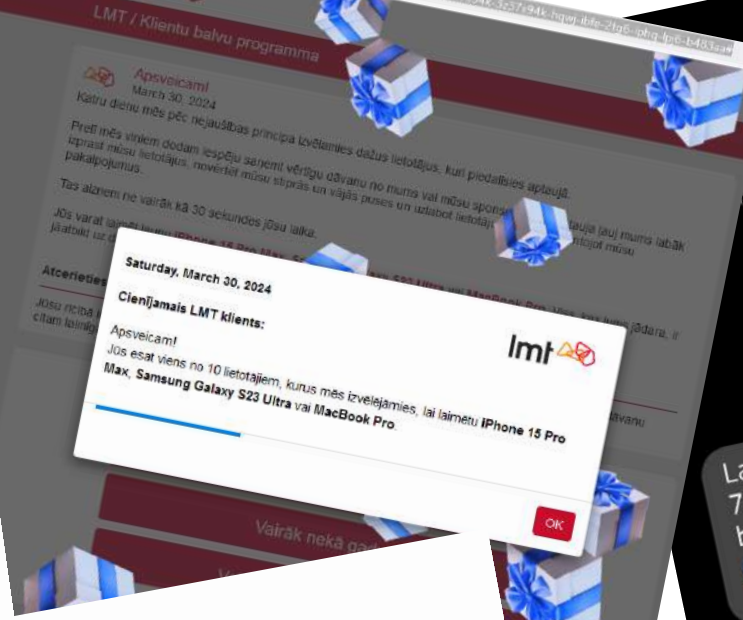
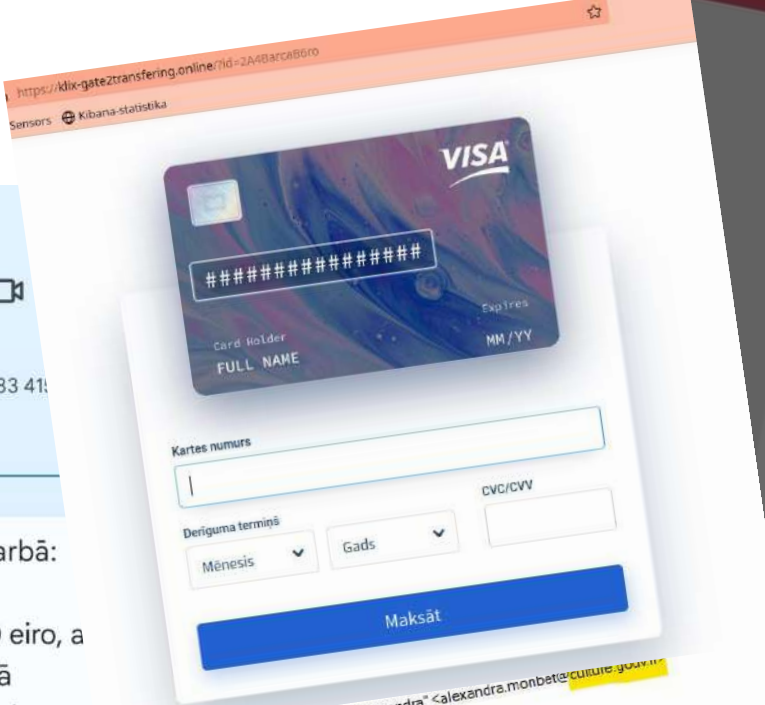

Pieskarieties, lai ielādētu priekšskatījumu

Saišu priekšskatījumi ir ieslēgti.

Uzziniet vairāk vai izslēdziet šo funkciju iestatījumos.

RCS ziņojums

From: "MONBET Alexandra" <alexandra.monbet@culture.gouv.fr>
To: [redacted]
Date: 29.02.2024 11:56
Subject: TIESAS KOPSAVILKUMS 29.02.20224 ... Nr.88888

EUROPAS POLICIJAS BIROJS (EIROPOLS)

Izveidots 1999. gada 1. jūlijā
Galvenais birojs: Eisenhowerlaan 73
Sīkākā informācija 52° 05' 34" N, 4° 16' 53" E
Par Beļģijas karogu atbildīgā ministre Catherine De BOLLE (ģenerāldirektore)
Eisenhowerlaan 73 Karogs: Nīderlande Haga

SASAUKŠANA

Par tiesas izmeklēšanu
(Kriminālprocesa kodeksa 390-1. pants)

Pēc Eiropas Policijas (EIROPOLA) ģenerāldirektora vietnieka un Bērnu aizsardzības brigādes vadītāja Žana Filipa LEKUFĒ lūguma. Sadarbībā ar Valsts policiju sazinās ar Jums īsi pēc kibēnfiltrācijas konfiskācijas (atļauta, īpaši pornogrāfijas, bērnu pornogrāfijas, kiberpornogrāfijas, ekshibicionisma, seksuālas tirdzniecības jautājumus), lai informētu, ka pret Jums ir uzsāktas vairākas tiesvedības:

Valsts ieņēmumu dienests <nita.kabanova@sdenmanuel.com>
> Jums

Valsts ieņēmumu dienests

Sveiki!

Mēs, Valsts ieņēmumu dienests, vēlamies jums paziņot, ka jūsu nodokļu atmaksas ir gatavas izmaksai. Lai saņemtu savu atmaksu, jūs varat to izdarīt, skenējot QR kodu vai noklikšķinot uz saites zemāk un sekojot nākamajiem soļiem, izmantojot pagaidu kodu : LV2ID241.

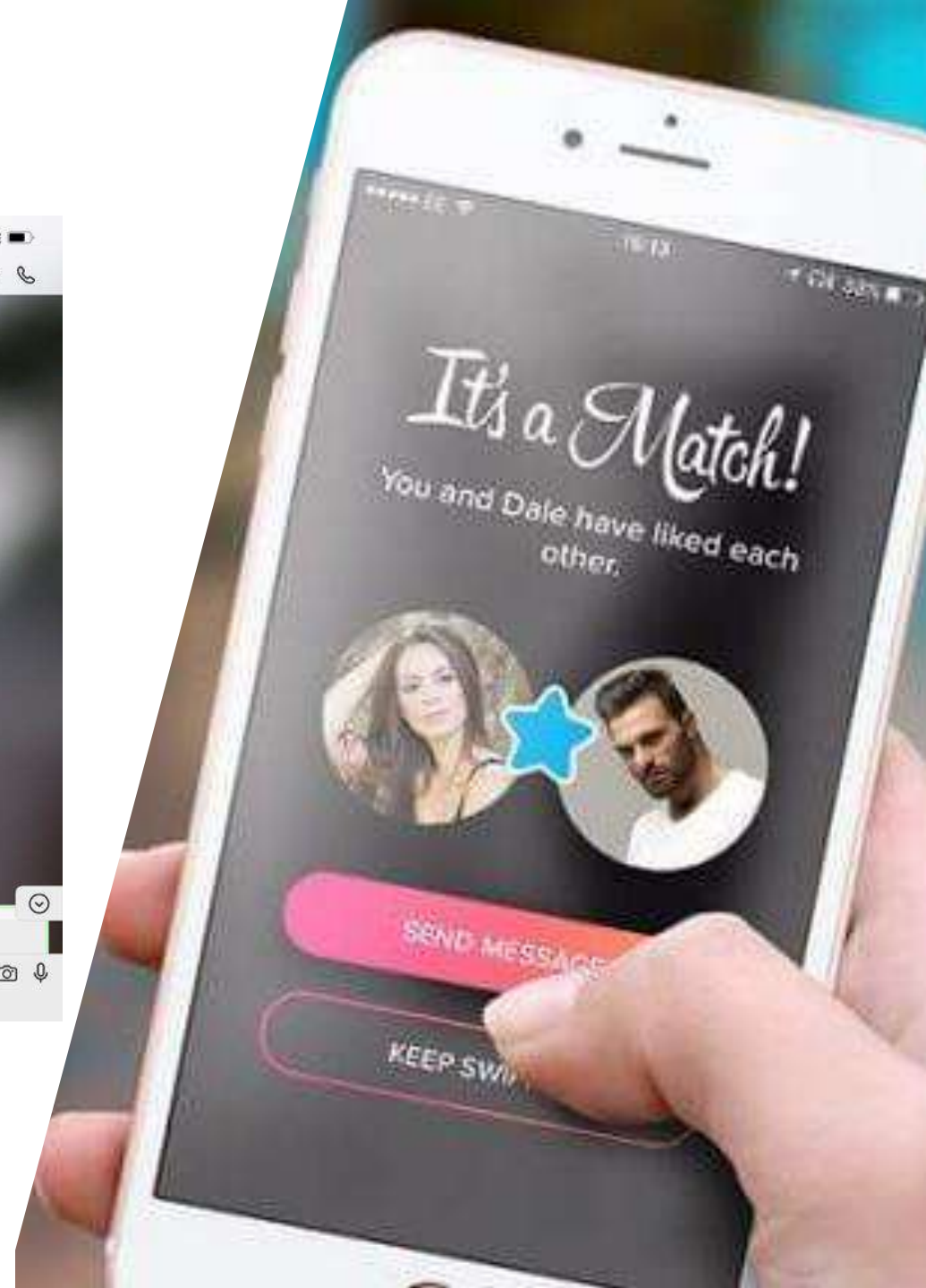
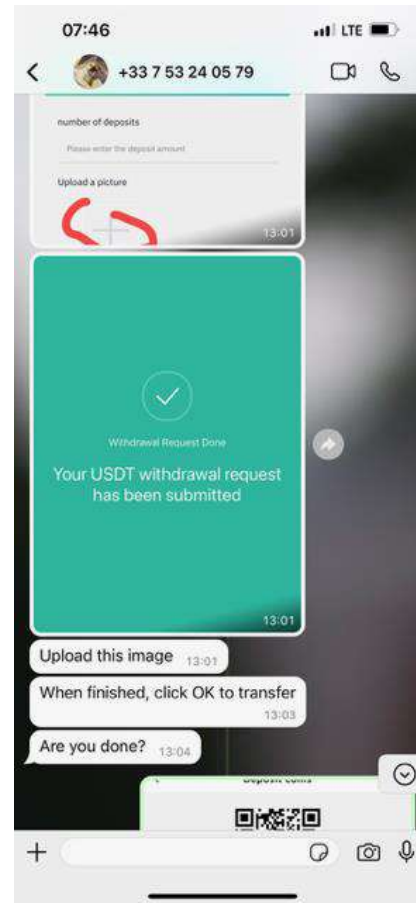
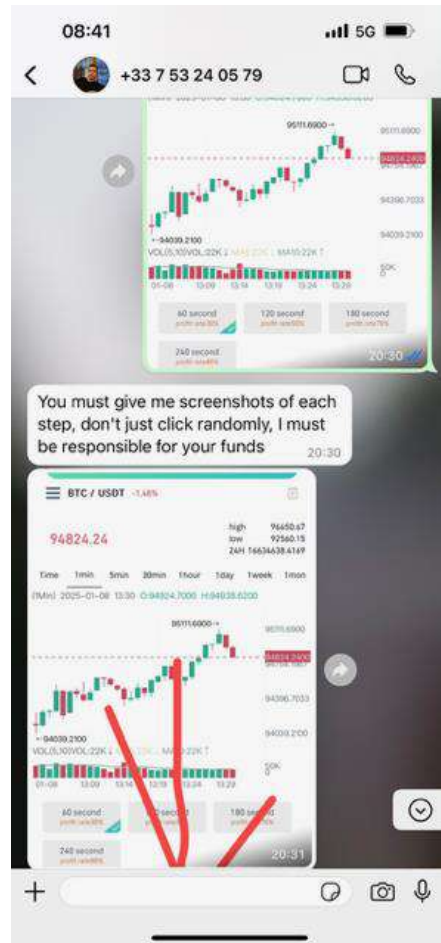
Noklikšķiniet šeit

Paldies par sapratni un lūdzu, sazinieties ar mums, ja jums ir jautājumi vai nepieciešama papildus palīdzība.

Ar cieņu,
Valsts ieņēmumu dienests

Krāpniecības Tinder

Liec mūri pret krāpnieka dūri!

Atvairi kiberuzbrukumus,
uzstādot DNS ugunsmūri

Lejupielādē
Google Play

Lejupielādē
App Store

JUMS IR AKTĪVS

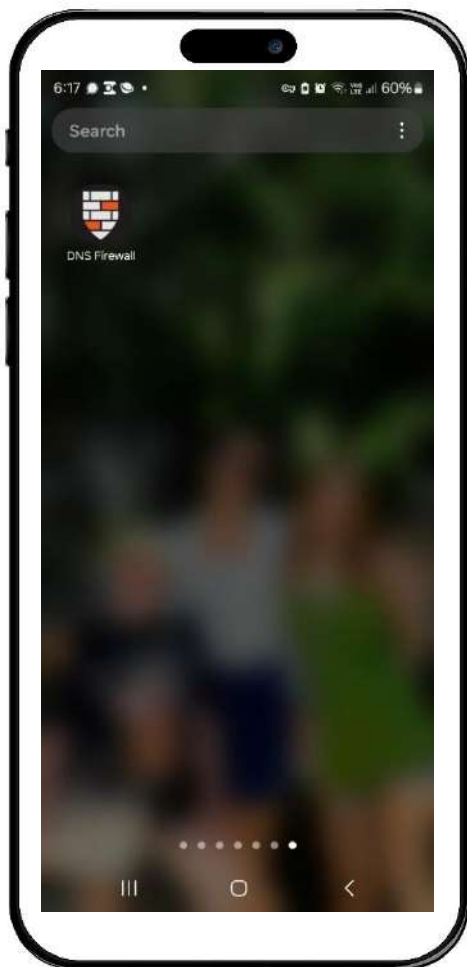
Kas ir DNS ugunsmūris?

CERT.LV sadarbībā ar NIC (.LV domēna vārdu reģistra uzturētāju) ir izveidojuši DNS ugunsmūri - bezmaksas rīku individuālu lietotāju un organizāciju pasargāšanai no kiberapdraudējumiem, tādiem kā viltus banku lapas, krāpnieciskas tirdzniecības platformas, vīrusus izplatīšanas vietnes u.c.

DNS ugunsmūra lietotne

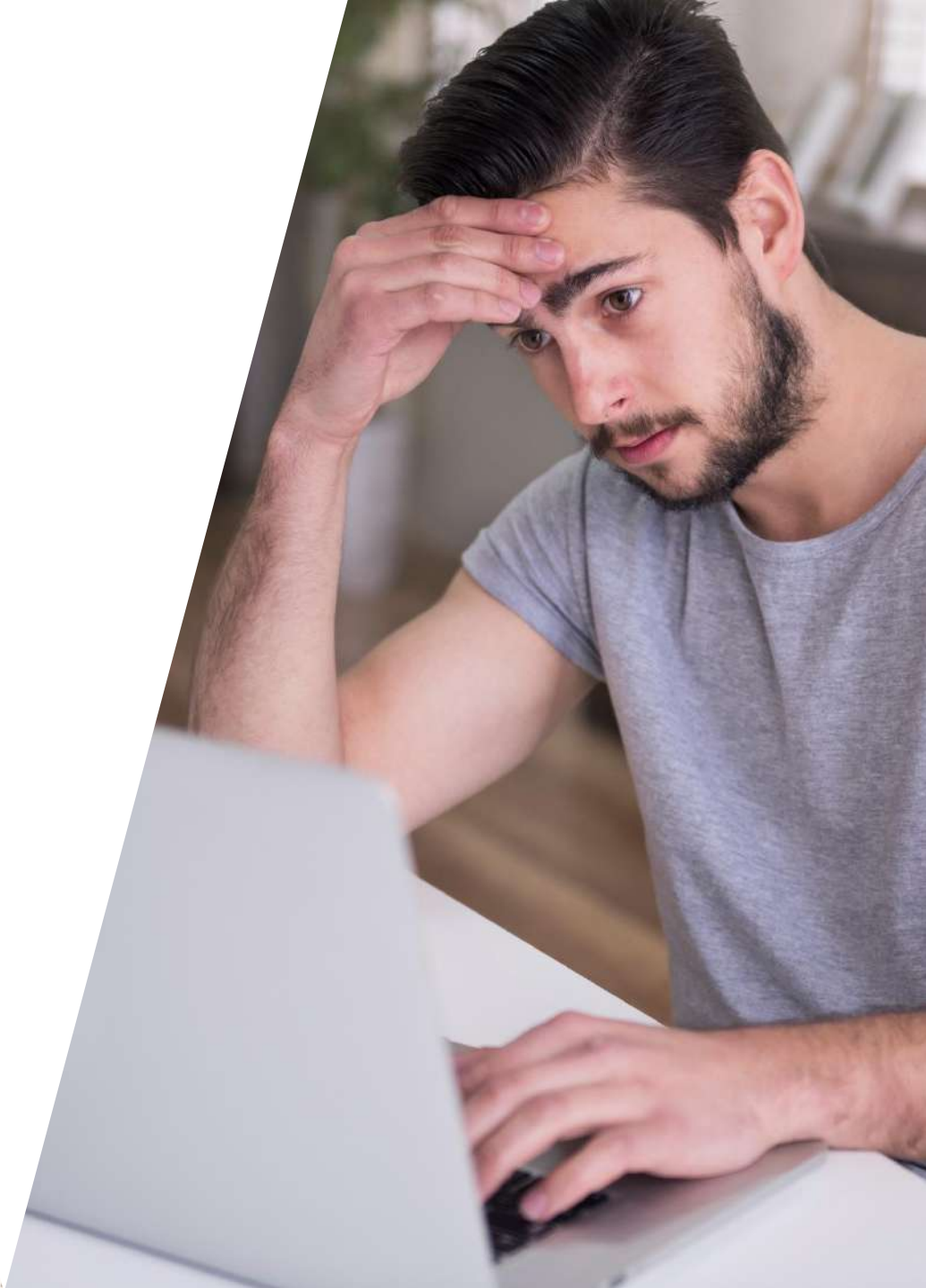
Ziņo CERT.LV:

- Pārsūtot* krāpniecisko e-pastu uz **cert@cert.lv**
- Zvanot 24x7 **+371 67085888**
- Pārsūtot saņemto ziņu uz tālruņa numuru **+371 23230444****

Svarīgi! Šis tālruņa numurs nav pieejams sarunām

* <https://cert.lv/lv/kontakti/ka-parsutit-kaitigus-e-pastus>

** Lūdzu, ņemiet vērā, ka īsziņu pārsūtīšanas izmaksas tiek piemērotas saskaņā ar jūsu izmantotā tele operatora tarifiem

Finanšu krāpšanas aktualitātes un nākotnes ieceres

Ingus Valtiņš

Galvenais juriskonsults

2025. gada 29. janvāris

Šajā prezentācijā ietvertā informācija sniedz vispārēju ieskatu un skaidrojumu par finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraudzību, un tā nav tiešā veidā sasaistāma ar kāda individuāla finanšu tirgus dalībnieka vai citas personas uzraudzības vai tiesvedības procesu.

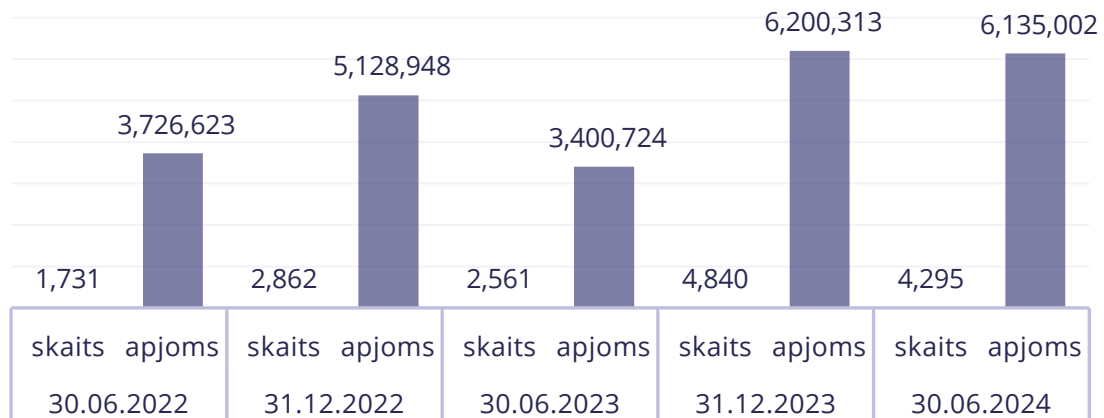
Satura rādītājs

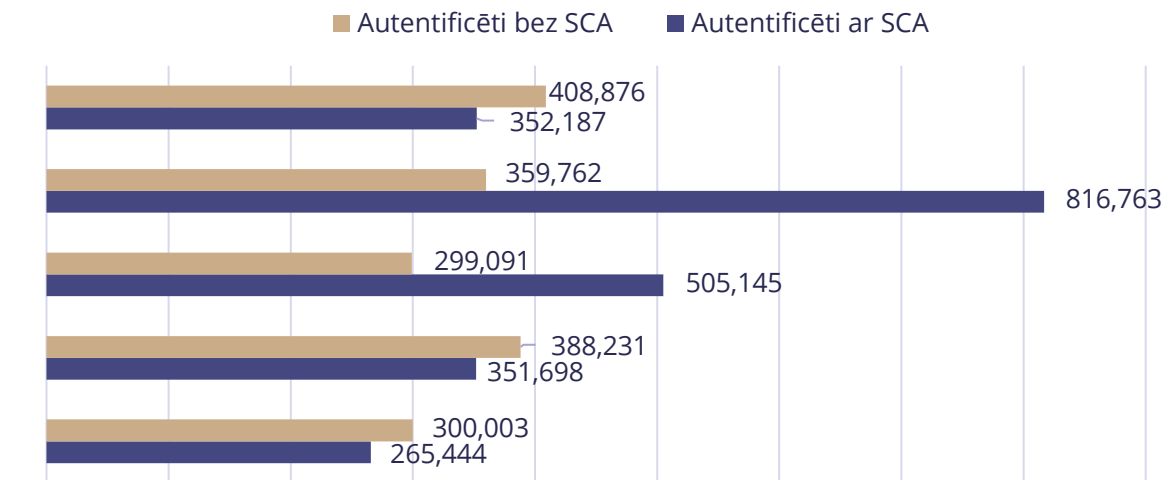
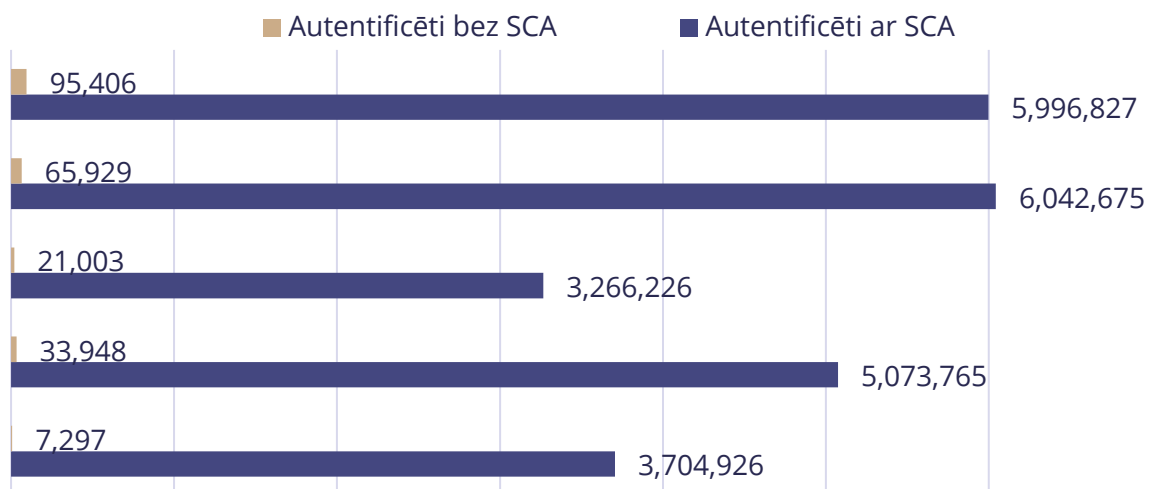
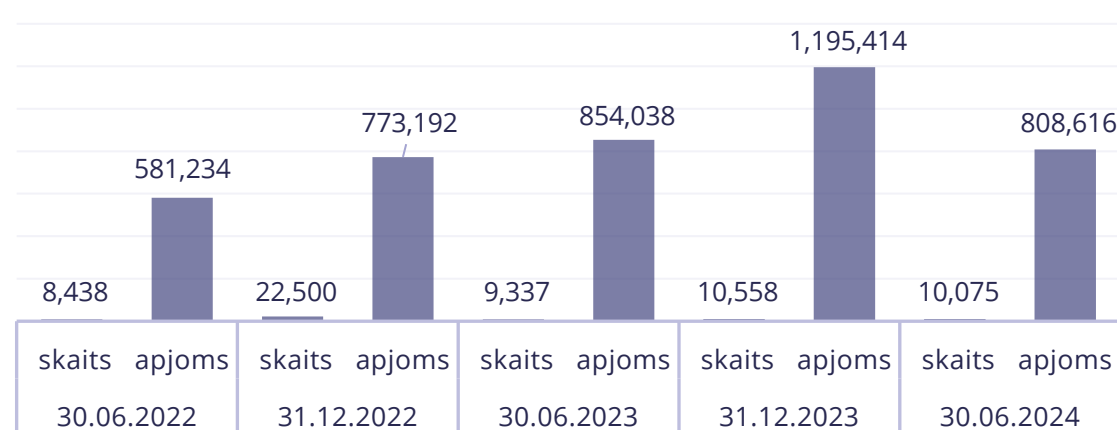
- Dati par krāpšanas mērogiem un tendencēm
- Vadlīnijas finanšu krāpšanas riska uzraudzībai, pārvaldībai un ierobežošanai
- Nākotnes ieceres finanšu krāpniecības ierobežošanai

Dati par krāpšanas mērogiem un tendencēm

Kredītpārvedumi

Karšu maksājumi

Kredītpārvedumi

2023.06.	Value of fraudulent transactions	Fraud in % of total payments
Netherlands	162 487 711	0.001%
France	155 903 705	0.001%
Germany	146 516 621	0.000%
Belgium	72 403 381	0.002%
Spain	52 994 617	0.001%
Sweden	51 200 058	0.001%
Ireland	32 441 554	0.001%
Austria	28 300 241	0.001%
Italy	26 686 866	0.001%
Norway	25 387 079	0.001%
Finland	20 537 896	0.001%
Czech Republic	20 295 420	0.001%
Hungary	20 132 574	0.001%
Greece	19 868 324	0.004%
Denmark	18 756 456	0.001%
Lithuania	10 496 228	0.004%
Estonia	3 460 872	0.002%
Latvia	3 375 418	0.002%
2024.06.		
Latvia	6,135,002	0.001%

Karšu maksājumi

2003.06.	Value of fraudulent transactions	Fraud in % of total payments
France	211 361 921	0.054%
Germany	64 755 673	0.025%
Spain	60 191 062	0.037%
Poland*	52 644 713	0.016%
Italy	32 724 076	0.019%
Netherlands	32 029 596	0.036%
Belgium	30 275 027	0.041%
Ireland	21 031 364	0.035%
Lithuania	15 609 500	0.052%
Czech Republic	10 717 851	0.034%
Denmark	10 658 067	0.027%
Greece	10 006 456	0.030%
Sweden	9 912 696	0.019%
Portugal	9 862 807	0.015%
Hungary	8 944 988	0.041%
Lithuania	15 609 500	0.052%
Estonia	1 014 230	0.021%
Latvia	869 403	0.019%
2024.06.		
Latvia	808,616	0.016%

ECB un EBI ziņojums par maksājumu krāpšanu 01.08.2024:

- **Krāpšanas kopējā vērtība** 2022. gadā bija 4,3 miljardi eiro un 2023. gada pirmajā pusē 2,0 miljardi eiro
- Lielākā daļa maksājumu krāpšanas vērtības ziņā bija saistīta ar kredīta pārvedumiem un karšu maksājumiem
- Ziņojums apstiprina stingrās **klientu autentifikācijas prasību efektivitāti**, jo īpaši aizsardzībai pret karšu krāpšanu
- **Mazāks karšu krāpšanas risks** darījumiem EEZ, jo tiek piemērota stingrā klientu autentifikācija
- **Lielākā daļa karšu maksājumu** krāpšanas un ievērojama daļa kredīta pārvedumu krāpšanas bija pārrobežu

Vadlīnijas finanšu krāpšanas riska uzraudzībai, pārvaldībai un ierobežošanai

Mērķis:

- **stiprināt** krāpšanas riska ierobežošanas principus
- **izstrādāt vienotu**, uz riskiem balstītu pieeju krāpšanas riska pārvaldībai

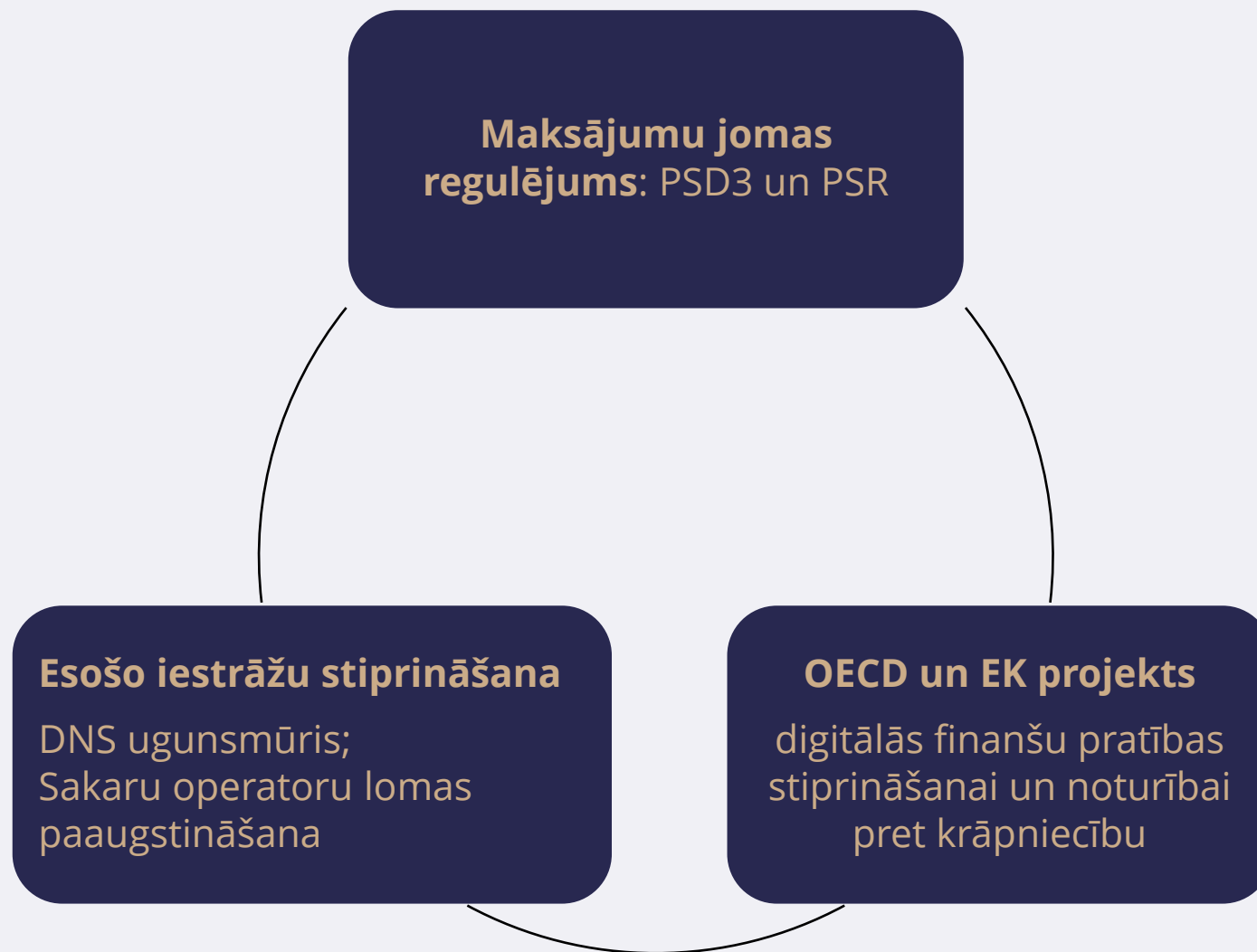
Tvērums:

- kredītiestādes,
- maksājumu un elektroniskās naudas iestādes,
- iestāžu filiāles Latvijā

Vadlīnijas skaidro:

- Organizatoriskās prasības krāpšanas riska iekšējai pārvaldībai
- Sūdzību izskatīšanas procesa uzlabošanu
- Maksājumu rīkojumu noraidīšanas un apturēšanas kārtību
- Maksājumu autorizācijas un rupjas neuzmanības izvērtēšanu
- Informācijas pieejamību un apmaiņu

Nākotnes ieceres finanšu krāpniecības ierobežošanai

Krāpšanas mērogi un paņēmieni Latvijā

Kāds bijis 2024. gads un no kā iedzīvotājiem jāuzmanās turpmāk?